

Tisková zpráva | 25. března 2014

Institut umění – Divadelní ústav v roce 2014

Institut umění – Divadelní ústav (IDU) dnes představil během výroční tiskové konference plánované aktivity na rok 2014. Program a projekty doprovázející *Rok české hudby*, prezentaci českého divadla a hudby v zahraničí na veletrzích umění (APAP, CINARS, Tanzmesse, Firra Tarrega, MIDEM, WOMEX), připravované výstavy, jejichž vrcholem bude pro letošní rok výstava věnovaná Alfrédovi Radokovi v Nové budově Národního muzea a nejrozsáhlejší publikační činnost. V letošním roce nebude chybět *Noc divadel*, akce určená nejširší veřejnosti a koordinovaná IDU:

Rok české hudby byl oficiálně zahájen koncertem České filharmonie s Magdalenou Koženou 1. ledna 2014 se světovou premiérou orchestrální verze *Písní milostných* A. Dvořáka, 7. ledna proběhlo scénické celorepublikové zahájení *Mirandolinou* B. Martinů Národního divadla moravskoslezského ve spolupráci s Národním divadlem v Praze a Institutem umění – Divadelním ústavem.

„V současné době je v tomto „otevřeném projektu“, který je jakýmsi celoročním svátkem české hudby, přes tisíc registrovaných akcí a stále se hlásí další projekty. Hudební sekce Institutu umění kromě koordinace a propagace některé projekty Roku také produkuje, jedním z nich je projekt Kytice B. Martinů v choreografii a režii Evy Blažíčkové, který se uskuteční v září na Malostranském hřbitově (site-specific) a budou v něm účinkovat tři generace tanečníků,“ uvedla ředitelka IDU Pavla Petrová.

IDU bude pokračovat v propagaci českého scénického umění a hudby na veletrzích umění. V lednu již proběhl mezinárodní veletrh performing arts **APAP**, kde se úspěšně prezentovalo šest českých souborů. V termínu 27.–30. 8. proběhne prezentace českého tance na evropské taneční platformě **Tanzmesse** v německém Düsseldorfu. Taneční sekce Institutu umění tradičně připraví elektronickou publikaci *Czech Dance in Action*, která slouží jako interaktivní katalog děl, která patří ke špičce současného tance, nonverbálního divadla a nového cirkusu a jsou disponovaná pro zahraniční touring. V září proběhne společná prezentační strategie zemí Visegrádské skupiny realizovaná pod hlavičkou projektu *PACE.V4* – spolupráce se bude dále rozvíjet díky speciálnímu fokusu na veletrhu **Fira Tárrega**, který bude zahrnovat showcase visegrádského divadla a tance, prezentaci formou veletržního stánku, přednášky a diskuse formou kulatých stolů. V listopadu se bude konat velký veletrh v kanadském Montrealu **CINARS**. HS IU byla opět pověřena komisariátem veletrhů **MIDEM** a **WOMEX**.

Letošním vyvrcholením výstavní činnosti IDU bude monografická výstava k stému výročí narození režiséra **Alfréda Radoka**, která je připravována ve spolupráci s dalšími institucemi. Vernisáž je plánována na přelom listopadu a prosince a výstava proběhne v prostorách Nové budovy Národního muzea.

Pražské Quadriennale scénografie a divadelního prostoru 2015 bylo oficiálně vyhlášeno 26. září 2013 v Konírně Nostického paláce na Ministerstvu kultury ČR, kde byla představena koncepce PQ 2015 a vydána oficiální výzva k přihlašování zemí i jednotlivých umělců. Aktuálně Pražské Quadriennale pořádá experimentální **výstavu O – scénografické video eseje**, která bude v Colloredo-Mansfeldském

paláci v Praze k vidění až do 13. dubna. Další velkou událostí je mezinárodní symposium **Scénografie – prostor a kurátorství**, které proběhne od 2. do 4. dubna; jeho hlavním řečníkem bude belgický filozof a aktivista Lieven De Caeter.

Z připravované publikační činnosti nelze opomenout šestý svazek publikační řady *České divadelní encyklopedie*, lexikon *Česká činohra 19. a začátku 20. století. Osobnosti* s 510 hesly osobností, které během 19. století utvářely novověké české divadlo; svazek je připraven do tisku. Druhou významnou publikací připravovanou pro rok 2014 jsou tři hry Bély Pintera, maďarského porevolučního dramatika.

Na 15. listopad se připravuje 2. ročník *Noci divadel*, který bude letos tematizován v souběhu s *Rokem české hudby*. Jedním z důležitých aspektů projektu je práce s publikem, což je téma, kterému se OMSPR věnuje také v rámci pětiletého mezinárodního projektu **Create to Connect**, který sdružuje celkem jedenáct evropských zemí a který byl podpořen z programu Evropské unie *Kultura*.

Přílohou této tiskové zprávy je popis nejdůležitějších plánovaných aktivit jednotlivých oddělení IDU. Detailní informace o aktivitách instituce naleznete na pravidelně aktualizovaných internetových stránkách www.idu.cz.

Kontakt pro média:

Judita Hoffmanová

Oddělení mezinárodní spolupráce a PR

Institut umění – Divadelní ústav

T 224 809 196

M 734 330 972

E judita.hoffmanova@divadlo.cz

Příloha k TZ

Oddělení mezinárodní spolupráce a PR

V roce 2013 oddělení realizovalo aktivity v rámci stěžejních pilířů koncepce propagace českých scénických umění do zahraničí. Prezentace českého divadla, tance a hudby probíhala na **veletrhu scénických umění** v New Yorku, kde IDU ve spolupráci s Českými centry uspořádal historicky první showcase českého divadla a tance v České národní budově. OMSPR dále pokračovalo i v dalších stěžejních aktivitách mezinárodní spolupráce, již je spolupráce při **účasti zahraničních expertů na prioritních festivalech v ČR**, které představují nejnovější produkce současného českého divadla a tance, a dále **podpora jednotlivých segmentů současné české divadelní a taneční tvorby formou akcí v zahraničí** (v roce 2013 především drama a činohra, experimentální divadlo a tanec, loutkové divadlo a scénografie), spolupráce na aktivitách a projektech **mezinárodních divadelních nevládních organizací a sítí** a vydávání **propagačních materiálů** o českém divadle pro zahraniční odbornou veřejnost. Kromě spolupráce při společné prezentaci performing arts v rámci **skupiny zemí V4** zahájené již v roce 2012 uspořádal IDU v úzké spolupráci s Ministerstvem kultury ČR také akce zaměřené na různé **otázký kulturní politiky** v rámci **Setkání zástupců asijských a evropských institucí a organizací Creative Encounters Asia-Europe** a **Mezinárodního setkání věnovaného způsobu a systému implementace Úmluvy UNESCO o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů v zemích střední a východní Evropy**. Česká republika se také díky iniciativě IDU připojila k mezinárodnímu evropskému projektu **Noc divadel**, jehož první ročník se u nás těšil mimořádné pozornosti několika desítek tisíc diváků. Řada aktivit OMSPR byla realizována v součinnosti s dalšími odděleními IDU, českými a mezinárodními organizacemi, přičemž hlavní akcenty v těchto přesazích do dalších oblastí bylo evropské téma **rozvoje publika** a problematika **kulturních a kreativních průmyslů**.

Aktivity připravované pro rok 2014

- **Veletrh scénických umění APAP, USA, New York, 10.–14. 1.**

IDU se ve spolupráci s Českými centry, jako hlavním koordinátorem, podílel na organizaci prezentace českého scénického umění. Součástí prezentace byla showcase, na které měla šestice vybraných uměleckých souborů (**Naivního divadla Liberec, Švandova divadla VerTeDance, ME-SY, skladatelského sdružení Konvergence a sdružení ALT@RT**) šanci představit ukázky svých představení. Showcase se konala 11. 1. 2014 v České národní budově na Manhattanu. **IDU se také podařilo ve větší míře prezentovat českou činohru, a to během sympozia Central Europe Young and Restless: A Symposium on the Youngest Generation of Central-European Theatre-Makers**, kde představili **Martina Černá** (ČR – IDU), **Dáša Čiripová** (Slovensko), **Sylvia Huszár** (Maďarsko), **Attila Szabó** (Maďarsko) a **Joanna Krakowska** (Polsko) aktuální tendence současné dramatiky zemí Visegrádu. Akce byla součástí aktivit networku **PACE.V4 (Performing Arts Central Europe – Visegrad Countries Focus)**, který propaguje scénická umění zemí Visegrádu v zahraničí.

- **Ein Stück: Tschechien v Berlíně**, Německo, Berlín, červen

OMSPR se jako spolupořadatel bude podílet na přehlídce současné české dramatiky.

- **Festival d'Avignon**, Francie, Avignon, 4.–27. 7.

Spolupráce s Nadací ProHelvetia zprostředkuje dvěma českým divadelníkům účast na semináři pořádaném v rámci významného mezinárodního divadelního festivalu.

- **Taneční veletrh Tanzmesse**, Německo, Düsseldorf, 27.–30. 8.

Prezentace českého tance na evropské taneční platformě. IDU samostatně zastupoval český tanec na tomto bienále poprvé před dvěma lety. I letos bude zatupovat české nezávislé taneční subjekty. Taneční sekce tradičně připraví elektronickou publikaci **Czech Dance in Action**, která slouží jako interaktivní katalog děl, která patří ke špičce současného tance, nonverbálního divadla a nového cirkusu a jsou disponovaná pro zahraniční touring. Novinkou bude prezentace **Czech Dance for Camera**, DVD českých tanečních filmů, které vznikly v rámci workshopu *Tanec a kamera* organizovaného Taneční sekcí Institutu umění, FAMU a *Festivalem tanečních filmů*.

- **Fira Tàrrega**, Španělsko, Fira Tàrrega, 11.–14. 9.

Společná **prezentační strategie zemí Visegrádské skupiny** realizovaná pod hlavičkou projektu *PACE.V4* se bude dále rozvíjet díky speciálnímu fokusu, který bude zahrnovat showcase visegrádského divadla a tance, prezentaci formou veletržního stánku, přednášky a diskuse formou kulatých stolů.

- **Veletrh scénických umění CINARS**, Kanada, Montreal, 17.–22. 11.

Veletrh je určený pro producenty performing arts. Akce se pravidelně účastní delegáti z Evropy, Severní a Jižní Ameriky i Asie. Součástí veletrhu jsou workshopy, krátká exhibiční i celovečerní představení, konference a hlavně veletrh ve formě stánků, jejichž prostřednictvím promotéři z celého světa zastupují umělce své země. IDU byl v roce 2012 první organizací z ČR, která představila na veletrhu vlastní stánek. Veletržní stánek nabídl účastníkům propagační materiály IDU z oblasti tance a divadla a dále propagační a informační materiály reprezentativního výběru souborů současné české taneční scény.

- **Prezentace v ČR**

Pokračovat bude také **spolupráce s festivaly v České republice (Taneční Platforma, Nultý Bod, Mateřinka)**. V plném proudu jsou také přípravy na **2. ročník Noci divadel** v České republice, který bude letos tematizován v souběhu s *Rokem české hudby*. Jedním z důležitých aspektů projektu *Noc divadel* je práce s publikem, což je téma, kterému se OMSPR věnuje také v rámci pětiletého mezinárodního projektu **Create to Connect**, který sdružuje celkem jedenáct evropských zemí a byl podpořen z programu Evropské unie *Kultura*.

- **Publikační a výstavní činnost**

I v roce 2014 se oddělení bude věnovat výstavní a publikační činnosti.

V létě vyjde aktualizovaná verze katalogu inscenací doporučených na vývoz **Czech Performance Collection**. V první aprílový den se uskuteční vernisáž **Salonu české scénografie** v Českém centru Praha, kterou budou mít možnost zhlédnout také zahraniční kurátoři účastníci se symposia *SdílenýProstor: Scénografie – prostor a kurátorství* pořádaného *Pražským Quadriennale*.

- **Kulaté stoly**

Zahraniční spolupráce bude dále tematizována **v sérii kulatých stolů**, kterou oddělení zahájilo již v loňském roce a na které naváže několik setkání zaměřených na témata současná česká scénografie, kurátorství a dramaturgie regionálních kulturních center, dramaturgie činoherního a loutkového divadla.

Díličí projekty budou realizovány v rámci aktivit **mezinárodních nevládních organizací** (ITI, ASSITEJ, UNIMA, FIRT, AICT a OISTAT) a **networků**, jichž je IDU členem (SPACE, IETM, ENICPA, EEPAP, ISPA, On the Move).

Pražské Quadriennale

Pražské Quadriennale scénografie a divadelního prostoru 2015 bylo oficiálně vyhlášeno 26. 9. 2013 v Konině Nostického paláce na Ministerstvu kultury ČR, kde byla představena koncepce *PQ 2015* a podána oficiální výzva k přihlašování zemí i jednotlivých umělců. V lednu letošního roku se přihlásilo do hlavních sekcí přibližně **60 zemí** z celého světa. Nováčky jsou Lichtenštejnsko, Makao, SAR, Čína, Maroko a překvapivě i Antarktida. V polovině března *PQ 2015* vyhlásilo tři kurátorské experimentální projekty: **Předměty, Tvůrci, Kmeny**, stejně jako **Studentskou sekci, studentské workshopy a představení Česká republika** bude mít na 13. ročníku *Pražského Quadriennale* **dva zástupce**: pro Sekci zemí a regionů vybrala odborná porota projekt **Jany Prekové** věnovaný Janu Nebeskému. Projekt **Golem Cube Iva Kristiána Kubáka** nás bude reprezentovat na výstavě *Prostor*. Tématem *Pražského Quadriennale 2015*, které se bude konat od 18. do 28. 6. 2015, je **SdílenýProstor: Hudba Počasí Politika**. Odvíjí se od stejnojmenného tříletého mezinárodního projektu, který organizuje *PQ* ve spolupráci s dalšími evropskými institucemi. Projekt získal podporu Evropské unie v rámci víceletých grantů programu **Kultura**. Z celkového počtu 80 přihlášených a 14 podpořených projektů se projekt umístil na třetím místě s 94 body ze 100 a v rámci víceletých projektů **uspěl jako jediný z ČR**. Grant EU činí 1 254 261 €, z toho 762 462 € pro *PQ*.

Aktuálně *Pražské Quadriennale* pořádá experimentální **výstavu O – scénografické video eseje**, která bude v Colloredo-Mansfeldském paláci v Praze k vidění až do 13. 4. Další velkou událostí je mezinárodní sympozium **Scénografie – prostor a kurátorství**, které proběhne od 2. do 4. 4.; jeho hlavním řečníkem bude belgický filozof a aktivista Lieven De Cauter. Toto mezinárodní sympozium je součástí projektu *SdílenýProstor*, jehož letošní akce probíhají ve spolupráci s partnery v Nizozemí, Polsku, Velké Británii, Makedonii, Finsku, Švýcarsku, Izraeli a Lotyšsku. Velký festival se sympoziem, workshopy a představeními se bude konat od 11. do 20. 7. 2014 v italském **Santarcangelu**.

Vzdělávací část projektu *SdílenýProstor* – **SpaceLab** organizuje v dohledné době dvě akce: pražský festival **Zlomvaz** (od 7. do 10. 5.) a londýnský **SpaceLab Gathering**, organizovaný ve spolupráci s festivalem *Accidental*, který proběhne od 22. do 25. 5. 2014.

SdílenýProstor: Hudba, počasí a politika

Projekt získal podporu Evropské unie v rámci víceletých grantů programu *Kultura*. Z celkového počtu 80 přihlášených a 14 podpořených projektů se projekt **umístil na třetím místě s 94 body ze 100** a v rámci víceletých projektů **uspěl jako jediný z ČR**.

Základní údaje k projektu:

- tříletý projekt se 14 partnerskými organizacemi v 11 zemích
- grant EU v celkové výši **1 254 261 €**, z toho **762 462 €** pro *PQ*
- od května 2013 do dubna 2016 proběhne více než 30 akcí v 11 zemích
- setkání v 11 zemích pro více než 1 500 lidí – sympozia, workshopy, performance, živé výstavy
- až 70 000 návštěvníků všech akcí
- 20 sympozií pro 4 000 účastníků a diváků z 9 zemí
- 9 výstav v 7 zemích s účastí více než 500 umělců
- 6 akcí pro 3 500 studentů ze 40 zemí, workshopy pro studenty z 200 uměleckých škol
- 4 krátkodobé pobyty ve 4 zemích pro skupinky více než 40 umělců
- vytvoření na 3 000 uměleckých prací
- zapojení na 200 kulturních pracovníků
- zapojení 4 000 umělců a pracovníků v kultuře
- 10 organizačních setkání v 8 zemích
- publikace, katalog, videa, dokumentární film

Útvar Institutu umění

Institut umění (IU) má v současné chvíli tři oborové sekce (hudební, taneční a literární) a Sekci výzkumu, spravuje Program tvůrčích rezidencí, speciální portál pro mezikulturní dialog a dle potřeby realizuje další projekty.

SEKCE VÝZKUMU

V roce 2014 bude hlavní náplní činnosti Sekce výzkumu pokračování projektu **Mapování kulturních a kreativních průmyslů v ČR (2011–2015)**, který získal podporu z *Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity MK ČR (NAKI)*.

Kulka.cz

V lednu 2013 byla jako jeden z hlavních výstupů projektu Ministerstvem kultury ČR uznána a certifikována metodika pro výpočet ekonomických dopadů kulturních organizací. Ke konci roku 2013 byl s využitím této metodiky zprovozněn webový portál s názvem **Kulturní kalkulačka** (www.kulka.cz), který umožňuje kulturním organizacím jednoduchým způsobem zjistit multiplikační efekty konkrétní akce. V letošním roce je tato aplikace testována a plánujeme doladění programu a jeho propagaci.

Mapovací dokument

Na rok 2014 je dále naplánováno vydání jednoho z dalších hlavních výstupů projektu, kterým je tzv. **mapovací dokument**, který poskytne přehled o existujících způsobech kvantitativního mapování a přehledu o potřebách a trendech jednotlivých kulturních a kreativních odvětví (KKP) v ČR. V rámci přípravy návrhu metodiky mapování IU spolupracuje v roce 2014 s městy Pardubice a Brno, kde se realizují pilotní projekty mapování kulturních a kreativních průmyslů. V roce 2013 byl realizován projekt mapování ve Zlíně, jehož výstupem je zpráva a návrhy opatření pro podporu kreativní ekonomiky, která byla vypracována významnou zahraniční expertkou, Liou Ghilardi. Na projektu se vedle IU podílely město, kraj, Hospodářská komora Zlínského kraje a Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.

V rámci projektu byly vytvořeny speciální webové stránky www.kreativnicesko.cz, jejich cílem je vytvořit platformu pro KKP v ČR a informovat o úspěšných projektech, aktivitách a akcích. Veškeré výstupy projektu jsou dostupné na www.kreativniprumsly.cz.

HUDEBNÍ SEKCE

Rok české hudby

Hlavní náplní činnosti Hudební sekce Institutu umění (HS IU) v roce 2014 **je koordinace mezinárodního projektu Rok české hudby 2014**, jehož koncepci a přípravou byla HS IU pověřena ministrem kultury v září 2011, kdy byla zahájena první fáze propagace zejména do zahraničí (na prestižních veletrzích MIDEM, WOMEX, v mezinárodních časopisech, oborových asociacích apod.). Patrony projektu jsou mezzosopranistka Magdalena Kožená a šéfdirigent Berlínské filharmonie Sir Simone Rattle, čestným prezidentem šéfdirigent České filharmonie Jiří Bělohávek. Projekt je tradiční v letech zakončených čtyřkou a opírá se o více než 60 významných výročí českých skladatelů, interpretů i souborů.

Rok české hudby byl oficiálně zahájen koncertem České filharmonie s M. Koženou **1. 1. 2014** se světovou premiérou orchestrální verze *Pisní milostných* A. Dvořáka, 7. 1. proběhlo scénické celorepublikové zahájení *Mirandolinou* B. Martinů Národního divadla moravskoslezského ve spolupráci s Národním divadlem v Praze a IDU.

V současné době je v tomto „otevřeném projektu“, který je jakýmsi celoročním svátkem české hudby, **přes tisíc registrovaných akcí** a stále se hlásí další projekty. V oblasti vzdělávání spolupracuje HS IU s MŠMT ČR, které vyzvalo školy k účasti již v r. 2013 a na jaře připravuje koordinační schůzku se ZUŠ a konzervatořemi. Informačně-koordinační centrum vyhledává a je oslovováno průběžně dalšími partnery (např. svazem obcí České dědictví UNESCO, rozhlasovou stanicí *Classic FM* apod.). V takto otevřené koncepci mohou zájemci využít vlastních kapacit, podmínek, invence a zároveň je jim poskytnuta poradenská a propagační podpora centra a synergie jeho partnerů.

HS IU kromě koordinace a propagace některé projekty *Roku české hudby* také produkuje. V přípravě na žádost Českých center je aktualizace úspěšné výstavy z r. 2004 v několika jazykových mutacích. Hudební sekce je také koproducentem sběrného dokumentu o *Roku české hudby s Českou televizí*. HS IU koprodukuje projekt *Kytice B. Martinů* v choreografii a režii Evy Blažickové, který se uskuteční v září t. r. na Malostranském hřbitově (site-specific) a budou v něm účinkovat tři generace tanečníků. Dalším samostatným projektem je soundecology projekt nazvaný *České ucho*. Je zaměřen na zvýšení zájmu žáků a studentů o zvukové prostředí, ve kterém žijí, a využití technologií při zpracování typického zvukového vzorku. Na projektu HS IU spolupracuje s organizacemi z oblasti vzdělávání a Společností pro elektroakustickou hudbu.

Veletrhy MIDEM a WOMEX

HS IU je nadále pověřena komisariátem českých expozic na mezinárodních veletrzích **MIDEM** a **WOMEX**. **MIDEM 2014** se konal ve spolupráci s CEMA s. r. o. ve dnech 1.–4. 2. v Cannes. Český stánek byl záměrně propojen již podruhé s expozicí slovenskou, společně proběhl také tzv. český a slovenský den. Mezinárodní veletrh a mezinárodní platforma pro world music **WOMEX 2014** se bude konat 22.–26. 10. 2014 v Santiagu de Compostela ve Španělsku; expozice je připravována se společností Indies Scope. HS IU se také zúčastní mezinárodního veletrhu **Classical NEXT** ve Vídni (14.–17. 5. 2014). Na těchto mezinárodních prezentačních platformách je propagován *Rok české hudby*, jsou využívány publikace a antologie HS IU.

Česká hudební rada

Pod HS IU spadá i činnost **České hudební rady** (ČHR), která nadále spolupracuje na projektech souvisejících s hudebním vzděláváním a výchovou a s tématy, společnými s výzkumným grantem IU a činností sekce (potřeby hudebního sektoru a exportní a propagační strategie, politické a mediální prostředí hudební kultury). ČHR se v termínu 19.–22. 6. zúčastní 4. Evropské hudebního fóra ve švýcarském Bernu. Tématem je hudba a politika, sdílená odpovědnost.

LITERÁRNÍ SEKCE

Literární sekce (LS) spravuje internetový **Portál české literatury** (www.czechlit.cz), určený především k propagaci české literatury v zahraničí. V roce 2014 pokračují práce na **Bibliografii zahraničních vydání děl českých autorů**, mapující knižní vydání překladových děl českých autorů v zahraničí; databáze bude v letošním roce zpřístupněna veřejnosti.

Nadále bude pokračovat **cyklus Večery evropských literatur**, který každý měsíc představí laureáty Ceny Evropské unie za literaturu z let 2009–2012 a současnou literaturu dané země či jazykové a geografické oblasti. Cyklus je připravován ve spolupráci s Českou kanceláří Kultury, Památníkem národního písemnictví a Zastoupením Evropské komise v České republice.

V květnu 2014 budou v Praze pobývat vítězové **překladatelské soutěže děl Bohumila Hrabala**, pořádané ve spolupráci s ústředím Českých center a jednotlivými Českými centry v zahraničí. Pro mladé bohemisty je připraven bohatý program.

V rámci **Visegrádského programu rezidenčních pobytů pro spisovatele**, jehož je IDU partnerem, bude od května do června a od září do listopadu 2014 v Praze pobývat na rezidenčním pobytu osm autorů ze zemí V4. **Rezidenční pobyty** se na podzim uskuteční v Bulharsku (ve spolupráci s Českým centrem Sofie), Spojeném království (ve spolupráci s Českým centrem Londýn) a dosud nespecifikované země (v rámci podpory vítěze Ceny Česká kniha).

TANEČNÍ SEKCE

Jednou z hlavních událostí roku 2014, s níž TS IU spojuje své aktivity, je prezentace českého tance na evropské taneční platformě *Tanzmesse* v německém Düsseldorfu. IDU samostatně zastupoval český tanec na tomto bienále poprvé před dvěma lety. I letos bude zastupovat české nezávislé taneční subjekty. Tradičně připraví elektronickou publikaci **Czech Dance in Action**, která slouží jako interaktivní katalog děl, která patří ke špičce současného tance, nonverbálního divadla a nového cirkusu a jsou disponovaná pro zahraniční touring.

Novinkou bude prezentace **Czech Dance for Camera**, DVD českých tanečních filmů, které vznikly v rámci workshopu *Tanec a kamera* organizovaného Taneční sekci IU, FAMU a *Festivalem tanečních filmů*.

V plánu je i on-line choreografická **videodatabáze** na webu www.czechdance.info.

Taneční sekce IU bude v letošním roce koordinovat výzkum *Tanec jako podnikatelská činnost*, který zmapuje působení komerčních tanečních studií v ČR. Dále v roce pokračuje provoz portálu www.czechdance.info, který slouží jako informační nástroj o českém tanci pro zahraniční uživatele. Ve spolupráci s profesními organizacemi – Vizí tance a Tanečním sdružením ČR připravuje TS IU **kulaté stoly** k mapování oborových potřeb v oblasti vzdělávání, sociálních perspektiv umělců a prezentace českého tance v zahraničí.

PROGRAM TVŮRČÍCH REZIDENCÍ

IU spravuje program tvůrčích výměnných rezidencí a *Program rezidenčních pobytů v Egon Schiele Art Centru v Českém Krumlově*. Pro rok 2014 jsou naplánovány rezidenční pobyty v Sofii, Bruselu, Londýně, Bukurešti a Walesu (ve spolupráci s Českými centry), dále v Mexico City (ve spolupráci s FONCA) a v Nice (ve spolupráci s Futurou a Villa Arson), v jednání je rezidenční pobyt ve spolupráci s ČC v Berlíně.

Pro rok 2014 byli k rezidenčním pobytům v Egon Schiele Art Centru Českém Krumlově vybráni výtvarníci: Ondřej Basjuk, David Böhm, Martin Bražina, Matouš Lipus, Markéta Mráčková, Barbora Šimonová, Eliška Perglerová, Tereza Příhodová, Štěpán Soukup, Adéla Taubelová, Miroslava Večeřová, Viktor Vejvoda a Daniel Vlček. Výběrové řízení pro rok 2015 se uskuteční na podzim roku 2014.

DALŠÍ AKTIVITY

IU v roce 2014 plánuje rovněž zahájit vydávání edice zaměřené na překlady odborné literatury z oblasti kulturní politiky a uměleckého managementu ve spolupráci s nakladatelstvím Barrister & Principal o. p. s.

KANCELÁŘ KREATIVNÍ EVROPA – KULTURA

Program *Kreativní Evropa* (2014–2020) Evropské unie sestává ze dvou dílčích programů *Kultura* a *MEDIA* a mezioborové složky. V ČR má program na starosti jednak kancelář pro dílčí program *MEDIA*, se sídlem v Národním filmovém archivu, a kancelář pro dílčí program *Kultura* se sídlem v IDU. Program navazuje na dřívější programy na podporu audiovizu a kultury *MEDIA* a *Kultura* a jeho cílem je vytvoření jednotného rámce pro podporu evropské kinematografie, literatury, scénických umění, kulturního dědictví a dalších kulturních oblastí.

Posláním kanceláře pro dílčí program *Kultura* je šíření informací o programu a evropské kulturní agendě, poskytování konzultací a pořádání odborných seminářů. V roce 2014 se bude kancelář věnovat propagaci a šíření programu a vzdělávacím aktivitám včetně poskytování osobních konzultací pro žadatele.

V roce 2014 kancelář uspořádá několik významných akcí: InfoDay (červen), který představí cíle a podmínky k účasti na programu, úspěšné podpořené projekty, ale také další programy EU, které jsou otevřeny kulturním a kreativním odvětvím. Speciální akci věnujeme nové prioritě programu, a sice spolupráci s publikem, na které budou představeny úspěšné české projekty, které zajímavým způsobem pracují či oslovují publikum. Na podzim 2014 kancelář zorganizuje seminář zaměřený na digitální aplikace. Již potřetí bude kancelář pořádat rovněž intenzivní cyklus seminářů pro žadatele o podporu v rámci výzvy na podporu projektů evropské spolupráce, který je zaměřen na všechny aspekty projektu (konceptce, projektový management, finanční management, propagace, vyplňování žádostí). Kancelář rovněž připravuje vydání publikace s popisy všech podpořených projektů s českou účastí dosavadního programu *Kultura* (2007–2013).

Program Kultura v České republice 2007–2013 – zapojení českých organizací¹

Program *Kultura* byl zaměřen především na podporu neziskových mezinárodních projektů spolupráce evropských kulturních organizací ze všech kulturních oborů s výjimkou audiovizu (divadlo, hudba, tanec, literatura, výtvarné umění, kulturní dědictví, design, architektura) a na překlady literárních děl.

V období let 2007–2013 bylo podpořeno celkem 163 českých kulturních organizací, které se účastnily 152 projektů v celkové výši grantů cca 1,5 miliardy Kč.²

Granty programu *Kultura* byly poskytovány v následujících oblastech: Mezinárodní projekty, Literární překlady, Podpora evropských festivalů, Provozní granty (vyslanci a sítě) a Projekty zaměřené na studie a analýzy.

Zapojení českých organizací do mezinárodních projektů (2007–2013)

Rok	Počet	Vedoucí	Spoluorganizátor	Grant EU (zaokr. na
2007	9	2	7	1 270 000 €
2008	25	4	21	8 900 000 €
2009	17	5	12	7 323 000 €
2010	28	6	22	9 425 000 €
2011	23	6	17	6 753 000 €
2012	23	3	20	14 247 000 €
2013	18	2	16	7 577 000 €
Celkem	143	28	115	55 495 000 €

¹ Celá zpráva je ke stažení na www.kreativnievropa.cz/files/download/kultura-2007-2013-vysledky-v2.pdf.

² Jedná se o celkovou sumu podpory mezinárodních projektů. Granty jsou udělovány projektům, na kterých spolupracuje více organizací z různých zemí. Není tudíž možné určit konkrétní částku, která směřovala přímo českým organizacím.

Účast českých nakladatelů v části programu Literární překlady (2007–2013)

V rámci podpory překladů beletrie bylo přeloženo a vydáno 98 děl evropských autorů, 85 českých knih bylo přeloženo do jiných evropských jazyků. Nakladatelství získala granty ve výši 273 tis. €.

Rok	Nakladatelé	Knih do češtiny	Knih z češtiny	Grant EU
2007	2	10	11	8 146 €
2008	1	2	11	17 280 €
2009	1	2	9	18 044 €
2010	3	21	9	45 729 €
2011	4	29	13	72 928 €
2012	2	10	17	36 528 €
2013	3	24	15	74 648 €
Celkem	16	98	85	273 301 €

Podpořená česká nakladatelství: Barrister & Principal, Brkola, Centrum pro kulturu a společnost, Dauphin, Paseka, Transteatral, Twisted Spoon Press a Větrné mlýny.

V rámci části programu Evropské festivaly získaly v období 2007–2013 podporu: XXV. *Kytarový festival Mikulov 2011* (24 197 €), *Tanec Praha 2013* (100 000 €).

V rámci části programu Provozní granty (vyslanci a sítě) byla podpořena česká organizace, a sice Mezinárodní centrum pro umění a nové technologie (CIANT; grant 160 000 €).

Cena EU za literaturu – doposud jediným laureátem nejmladší ceny, kterou uděluje EU v oblasti umění, se stal Tomáš Zmeškal za dílo *Milostný dopis klínovým písmem*. Další laureát z ČR bude navržen národní komisí v roce 2014.

Úsek Divadelního ústavu

Úsek Divadelního ústavu zahrnuje Knihovnu, Bibliografické oddělení, Informačně-dokumentační oddělení, Oddělení sbírek a archivu, Kabinet pro studium českého divadla a Ediční oddělení. Úsek Divadelního ústavu je otevřené informační, vědecké, poradenské, vzdělávací a nakladatelské centrum pro oblast divadla. Poskytuje široký servis služeb, iniciuje a podílí se na mezinárodních projektech, propaguje a prezentuje české divadlo, vyvíjí vědeckou, dokumentační a sbírkovou činnost a v neposlední řadě vydává odbornou divadelní literaturu.

Virtuální studovna (ViS)

Jedním ze stěžních dlouhodobých projektů všech oddělení Divadelního ústavu je **Virtuální studovna (ViS)**, která zahrnuje aktivity v oblasti digitalizace a databázového zpracování informací a jejich přehledného a srozumitelného zpřístupnění uživatelům. K tomu používáme jednotné internetové rozhraní na adrese <http://vis.idu.cz>, které bylo v roce 2013 graficky inovováno a funkčně přizpůsobeno současným uživatelským nárokům.

Digitalizace lístkové divadelní bibliografie

Velkým skokem v oblasti zpřístupnění odborných informačních zdrojů byla kompletní **digitalizace lístkové divadelní bibliografie** (<http://bibliografie.idu.cz>), která byla dokončena v minulém roce. Badatelé a zájemci o historii divadla tak mají z pohodlí domova přístup k množství předmětově řazených bibliografických záznamů z periodik vycházejících na českém území v letech 1851–1989. Spolu s registrující divadelní bibliografií (<http://vis.idu.cz/biblio.aspx>), která pokrývá navazující časové období od r. 1990 až do současnosti, tak mají badatelé v oblasti divadla k dispozici téměř 700 000 bibliografických údajů.

Virtuální badatelna – digitalizace materiálů: Inscenace

V r. 2013 pokračoval další digitalizační projekt, tentokrát věnovaný rozsáhlému fondu divadelní dokumentace. Pilotní část projektu s názvem **Virtuální badatelna – digitalizace materiálů: Inscenace**, která byla realizována za finančního přispění Státního fondu kultury ČR, pomohla ověřit možnosti digitalizace tohoto typu materiálů, identifikovat problémy a připravit postupy pro celkové zpracování fondu. Ke konci roku bylo digitalizováno celkem 7 570 položek (inscenací), tj. přes 121 000 „stran“ skenů. Zároveň byly originální materiály uloženy do nových obalů a po kontrole archivovány v depozitáři, aby nadále nepřicházely do přímého kontaktu s badateli. **Pro rok 2014 plánujeme naskenování a další zpracování cca 6 000 inscenací, čímž bychom se v celkovém součtu dostali na cca 40 % fondu.**

Oddělení sbírky a archivu v první řadě pečuje o Scénografickou sbírku Divadelního ústavu. Ta byla díky loňským akvizicím (191 položek) rozšířena o díla Ivany Brádkové, Šárky Hejnové, Davida Marka, Simony Rybákové, Libuše Pražákové, Miroslava Waltera a Jany Zbořilové a v současnosti zahrnuje 3 214 sbírkových předmětů. V náplni oddělení je i pořádání výstav a publikační činnost vztahující se ke scénografii.

V roce 2014 připravujeme realizaci nebo spolupřátelství tří výstav:

Havel na scéně – scénografie her Václava Havla

26. 3., Filozofická fakulta Univerzity Karlovy Výstava je realizována ve spolupráci s Katedrou divadelní vědy FF UK jako doprovodná akce ke konferenci *Havel na scéně: inscenační praxe, překlady, recepce*, která proběhne 15.–18. 5. 2014. Druhá vernisáž s autorským komentářem kurátorky Heleny Albertové proběhne 16. 5.

Miroslav Melen

28. 4., Klášterní koste sv. Antonína Paduánského

Repríza monografické výstavy scénografa a architekta Miroslava Meleny. Autory výstavy jsou Helena Albertová a Josef Vomáčka.

Alfréd Radok – 100 let

listopad/prosinec, Nová budova Národního muzea

Letošním vyvrcholením výstavní činnosti bude monografická výstava ke stému výročí narození režiséra **Alfréda Radoka**, která je připravována ve spolupráci s dalšími institucemi. Vernisáž je plánována na přelom listopadu a prosince a výstava proběhne v prostorách Nové budovy Národního muzea.

Ediční počiny

V ediční oblasti je snaha navázat na úspěšnou řadu menších scénografických monografií, které vycházely v letech 1970–1989 v edici *Režisér – scénograf*. V této řadě je pro rok 2014 plánováno vydání monografie kostýmního výtvarníka **Josefa Jelínka**, přičemž by se v jejím vydávání mělo pokračovat i v dalších letech. Druhým publikačním počinem je reprezentativní monografie scénografa **Luboše Hrůzy**, která naváže na nedávno vydané knihy o Josefu Svobodovi či Miroslavu Melenovi.

Evropská cesta historickými divadly

V oblasti mezinárodní spolupráce je na místě zmínit projekt **Evropská cesta historickými divadly**, který je realizován ve spolupráci 15 partnerských institucí a který je podpořen grantem z programu EU *Kultura*. Hlavní náplní projektu je mapování a propagace historické divadelní architektury jako svébytné součásti evropského kulturního dědictví. V jeho rámci je dále rozvíjena a doplňována vícejazyčná databáze divadelní architektury na adrese www.theatre-architecture.eu. V minulém roce přibyla krátká videa, která poutavým způsobem přibližují historii jednotlivých divadel zahrnutých do tzv. císařské cesty. Tato videa jsou publikována na samostatném kanále portálu *YouTube* a jsou opatřena českými, anglickými a německými titulky. Více o projektu na stránce www.theatre-architecture.eu/cs/projekt-erht.

KABINET PRO STUDIUM ČESKÉHO DIVADLA

Česká divadelní encyklopedie jako hlavní badatelský projekt

Česká divadelní encyklopedie (ČDE) zkoumá historii divadla na území dnešní ČR, a to jejich českých i jinojazyčných projevů. Poznatky publikuje formou biografických lexikonů jak v tištěné, tak nově i v elektronické podobě webových prezentací volně přístupných na webových stránkách ČDE v rámci on-line služeb Divadelního ústavu (<http://encyklopedie.idu.cz/cs/>).

ČDE zpracovává život a tvorbu divadelních osobností formou výkladových hesel už od roku 1998. V současné době je k dispozici pět tištěných lexikonů:

- *Česká divadla. Encyklopedie divadelních souborů* (2000);
- *Český taneční slovník* (2000);
- *Tanec, balet, pantomima* (2001);
- *Hudební divadlo v českých zemích. Osobnosti 19. století* (2006);
- *Starší divadlo v českých zemích do konce 18. století. Osobnosti a díla* (2007);
- *Theater in Böhmen, Mähren und Schlesien. Von den Anfängen bis zum Ausgang des 18. Jahrhunderts. Ein Lexikon* (2013).

Nejnovější z nich *Divadlo v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od počátků do konce 18. století* vyšel na jaře minulého roku v německém jazyce ve spolupráci s Rakouskou akademií věd. Jedná se o druhé, aktualizované a rozšířené vydání lexikonu *Starší divadlo v českých zemích do konce 18. století. Osobnosti a díla* (2007). Na publikaci se podílelo 47 autorů pod vedením editorů Aleny Jakubcové a Matthiase J. Pernerstorfera a v odborné spolupráci s Hubertem Reittererem, Bärbel Rudin, Adolfem Scherlem a Andreou Sommer-Mathis. Lexikon obsahuje 383 obsáhlých a bohatě dokumentovaných hesel. Neomezují se pouze na regionální fenomény a tradice (duchovní a světské amatérské divadlo, české a německé činoherní a hudební divadlo, jevištní tanec a loutkové divadlo), ale pojednávají též nadregionální divadelní útvary a jejich interprety (angličtí komedianti, *commedia dell'arte*, italská opera, latinské a vernakulární řádové divadlo) a semiteatrální umění. V této různorodosti se vyjevuje historicky rozvinutá a mimořádně velká jazyková a formální mnohotvárnost historické divadelní kultury na území dnešní ČR. Publikace je doplněna 182 reprodukcemi dobového ikonografického materiálu a divadelněhistorických dokumentů. Obsahuje rejstříky osobních jmen, místních názvů a titulů divadelníchher.

Zahraniční zájemci tak poprvé získávají možnost seznámit se v koncentrované lexikální formě s divadlem v českých zemích od středověku do počátku národního obrození. V překladu do řeči dějinných sousedů a spoluobčanů a dnes partnerů při výzkumu středoevropského kulturního dědictví nese nová publikace důležité poslání a úkol: přispět k oživení vědecké diskuse a spolupráce na poli dějin divadla, motivovat další výzkumné úkoly a přispět k mezinárodnímu porozumění v oblasti daleko přesahující zúčastněné vědecké obory.

Česká činohra 19. a začátku 20. století

V současné době je do tisku připraven šestý svazek publikační řady ČDE, lexikon *Česká činohra 19. a začátku 20. století. Osobnosti* s 510 hesly osobností, které během 19. století utvářely novověké české divadlo. Zahnuje herce, divadelní ředitele a intendanty, dramatiky a překladatele, výtvarníky, kritiky a teoretiky; zastoupeni jsou i vybraní představitelé loutkového divadla, šantánu a kabaretu. Na zpracování svazku se podílelo 43 autorů pod vedením redaktorky Evy Šormové. Na vydání této publikace spolupracujeme s nakladatelstvím Academia, vydání očekáváme v letošním, popř. příštím roce, podle možností a strategie nakladatelství.

Další projekty ČDE

Nově zpracovaná hesla dalších probíhajících projektů ČDE (**Německá činohra v českých zemích v 19. století a České divadlo 20. století. Činoherní a loutkové divadlo 1945–1989**) jsou už prezentována v elektronické formě na webových stránkách ČDE v rámci on-line služeb Divadelního ústavu (<http://encyklopedie.idu.cz/csl/>). *Německá činohra* (garantka PhDr. Jitka Ludvová, CSc.) nabízí v současnosti na 70 hesel publikovaných paralelně v českém a v německém jazyce. *České divadlo 20. století* (garant Mgr. Martin Švejda, koordinátorka Mgr. Věra Velemanová) připravilo pro elektronickou prezentaci heslář osobností, zpracovaná biografická hesla a další materiály (rešerše, soupisy, přepisy rozhovorů s pamětníky).

Na rok 2014 jsme naplánovali rozšíření prací na encyklopedii o problematiku staršího divadla, neboť aktualizovaná hesla a nejnovější poznatky jsou v tuto chvíli k dispozici v němčině a zároveň už se od chvíle vydání nejnovějšího lexikonu hromadí další nové poznatky, jimiž je možno hesla doplňovat. Budeme tedy aktualizovaná hesla postupně překládat do češtiny a publikovat je elektronicky. Novinkou webové prezentace budou anotovaná hesla divadelních osobností 18. a 19. století (paralelně v češtině a v němčině), která uživatelům poskytnou o osobnostech alespoň základní zjištěná data a údaje o informačních zdrojích, a to v případech, kdy se jedná o osobnosti jinak neznámé a dosud nezpracované.

Fidlovačka pod drobnohledem

Výzkum divadelněhistorických pramenů pro encyklopedická hesla přináší ovšem každým dnem nové objevy, poznatky a poznání, která často mění zažitě soudy a představy. Uvažování nad divadelními kritikami pražského estetika a univerzitního profesora Antona Müllera (1792–1843), nejvýznamnějšího referenta pražského listu *Bohemia*, nás přivedlo k hlubšímu průzkumu Tylovy a Škroupovy hry *Fidlovačka*, od jejíž premiéry v prosinci 1834 uplyne letos 180 let. Ve spolupráci s kolegy z Národního filmového archivu, Ústavu pro českou literaturu AV ČR, Muzea Bedřicha Smetany, Divadelního oddělení Národního muzea a s rakouskými kolegy připravujeme publikaci, která se důvěrně známým tématem zabývá v širším kontextu dobového divadla, literatury a žurnalistiky a věnuje se též problému pražské němčiny, který měl pro další život hry zásadní význam.

Divadelní revue

Teatrologický časopis *Divadelní revue* přinese ve třech číslech 25. ročníku tematické bloky: Divadlo a moc (dostane se na různorodé projevy a vztahy moci a divadelních fenoménů); blok staršího divadla ve druhém čísle přinese např. studie o barokním dramatu a příspěvky k osobnostem divadla 19. století; třetí číslo se bude věnovat výzkumu českého divadla 20. století.

Další aktivity Kabinetu pro studium českého divadla v kostce:

- pokračování ve spolupráci s Divadelním oddělením Národního muzea při digitalizaci sbírky divadelních cedulí Stavovského divadla;
- účast na světovém kongresu Mezinárodní federace pro divadelní výzkum ve středoanglickém Warwicku a na mezinárodním sympoziu v Salcburku, které je věnováno dílu rakouského skladatele Josefa Woefla, jehož hudba na konci 18. století lákala publikum do divadel nejen ve Vídni, ale i v Praze a Brně;
- účast na semináři ke 100. výročí narození Alfréda Radoka, který pořádá Městská knihovna v Praze; participujeme také na přípravě chystané radokovské výstavy.

EDIČNÍ ODDĚLENÍ

Ediční oddělení připravuje na rok 2014 publikaci Arthura Schnitzlera *Hry II*. V edici *Současná hra* pracuje na vydání díla významného maďarského porevolučního dramatika Bély Pintéra *3 hry*.

EDIČNÍ PLÁN NA ROK 2014

Edice Divadelní hry

Arthur Schnitzler: *Hry II*

Editoři: Zuzana Augustová a Josef Balvín

Dvousvazkový výbor Schnitzlerových her představuje první české reprezentativní vydání dramatického díla tohoto významného rakouského autora první poloviny minulého století. Všechny hry druhého dílu vycházejí knižně poprvé. Svazek přináší nejvýznamnější Schnitzlerovy hry jeho vrcholného období.

Swazek obsahuje kritické komedie *Profesor Bernhardi*, *Fink a Fliederbusch* v překladu Josefa Balvína a dále méně známé texty drobných žánrů *Hodiny života*, *Pierotovy proměny*, *Komedie slov a Bakchova slavnost*, které do češtiny přeložili Zuzana Augustová a Milan Tvrđík. Pro druhý díl výboru Josef Balvín nově přeložil drama *Komtesa Mici*, které se na našich scénách hrálo s úspěchem na počátku 20. století. Knižně poprvé také vychází překlad Josefa Balvína *Duše – krajina širá*, uvedený v roce 2005 Národním divadlem v Praze.

Druhý díl doplňuje původní studie dr. Lucie Merhautové o česko-rakouských kulturních vztazích přelomu 19. a 20. stol. a dále soupis všech inscenací her A. Schnitzlera na českých scénách.

Edice Současná hra

Béla Pintér: 3 hry

Cílem publikace je představit dramaturgu jednoho z nejvýznamnějších maďarských porevolučních autorů. Béla Pintér své hry sám v budapešťském divadle Szkéné řídí a často v nich i hraje. Mezi jeho témata patří neobvyklé životní situace, kterými autor sám prošel a které podává v upřímných, někdy až bolestných jevištních obrazech. Pro tuto publikaci vybíráme takové hry, které se zabývají univerzálnějšími tématy, a jsou tedy inspirativní i pro české čtenáře a divadelníky.

- **Královna koláčů** (A sütemények királynője, 2004)

Překlad: Jan Čumlivski

Ústřední postavou hry je školačka Erika, která zavádí diváka do svého každodenního světa, který – jak se postupně ukazuje – má velmi daleko k poklidnému a láskyplnému pohádkovému dětství, jak si je obvykle zpětně představujeme. Na pozadí Eričina dětského světa plného drobných radostí i zklamání se odvíjí napínavé drama s překvapivým rozuzlením. Hra plná palčivých témat ze současnosti se zabývá mimo jiné problematikou sexuálního zneužívání, domácího násilí či deformací rodinných vazeb – s originalitou, nápaditostí a jazykovou invencí, jež jsou pro autora typické.

- **Špína** (Szutyok, 2010)

Překlad: Jiří Zeman

Brilantní hra o nebezpečích pramenících z citové deprivace, ale i ze společenských předsudků a hluboce zakořeněných stereotypů. Příběh dívky přezdívané Szutyok (Špína), která vyrostla v dětském domově a v pokročilejším věku byla adoptována. Nedostatek lásky v raném dětství ústí v duchu emblematické věty „*být nemilován jsou pekelná muka*“ až k tragédii všech postav promyšleně vystavěného, napínavého dramatu, které se dotýká celé řady aktuálních společenských problémů, včetně inklinace k extremistickému, nacionálnímu smýšlení a nebezpečí intolerance. Právě díky tomu může tato hra oslovit velmi širokou skupinu diváků nejen v zemi svého původu.

- **Naše tajemství** (Titkaink, 2013)

Překlad: Táňa Notinová

Zatím poslední hra Bély Pintéra se obrací do minulosti a jejím ústředním tématem jsou podoby a důvody spolupráce s tajnou policií za komunismu. Hlavním hrdinou je sběratel lidové hudby Štěpán Balla Bán, který je sexuálně přitahován ke své nevlastní dceři Timike. Čím je jeho touha nesnesitelnější a hrátky s Timike závažnější, tím lehčí kořistí se stává pro agenty tajné služby. Je lepší odmítnout spolupráci a nechat zničit sebe i svoji rodinu, nebo spolupracovat a udat svého nejlepšího kamaráda, disidenta Imreho? Řešení je, jak jsme u Bély Pintéra zvyklí, opět překvapivé a především nás nutí zamyslet se nad relativitou viny, zločinu i trestu. Touto hrou také Pintér otevírá téma vyrovnávání se s komunistickou minulostí, společné pro všechny země východního bloku.

Edice Česká divadelní encyklopedie

Eva Šormová a kol.: Česká činohra 19. a začátku 20. století. Osobnosti (Praha: Institut umění – Divadelní ústav ve spolupráci s nakladatelstvím Academia, předpokládané vydání 2014/2015).

Slovník *Česká činohra 19. a začátku 20. století. Osobnosti* je šestým svazkem publikační řady Česká divadelní encyklopedie. Tvoří protějšek svazku *Hudební divadlo v českých zemích. Osobnosti 19. století* (2006) a probíhajícího projektu *Německá činohra v českých zemích v 19. století*, jehož hesla jsou od roku 2012 postupně prezentována na webu IDU. Lexikon *Česká činohra 19. a začátku 20. století. Osobnosti* obsahuje 510 hesel osobností, které během 19. století utvořily a utvářely novověké české divadlo: zahrnuje herce, divadelní ředitele a intendanty, dramatiky a překladatele, výtvarníky, kritiky a teoretiky; zastoupeni jsou i vybraní představitelé loutkového divadla, šantánu a kabaretu. Tematický záběr se plně soustřeďuje na divadlo českojazyčné, které v obrozenské éře představuje ve vývoji divadelní kultury na českém území klíčový fenomén. Kniha je doplněna reprodukcemi ikonografického materiálu. Slovník, na němž se autorsky podílelo 43 autorů, byl zpracován s finanční podporou MK ČR, vydání publikace podpořila Akademie věd ČR.

Mimo edice

Jitka Ludvová (ed.), Alena Jakubcová, Ivan Klimeš, Jitka Ludvová, Václav Petrbok, Milan Pospíšil, Hubert a Vlasta Reittererovi, Markéta Trávníčková a Václav Štěpán: Fidlovačka aneb Cokoli chcete (Praha: Institut umění – Divadelní ústav, 2014).

Publikace vyjde ke 180. výročí premiéry Tylovy a Škroupovy hry (21. 12. 1834). Bude se zabývat známým tématem v širším kontextu pražského dobového divadla, literatury a žurnalistiky; věnuje se též problému pražské němčiny, který měl pro další život hry zásadní význam. Připomene slovem i obrazem dobové zdroje Tylova námětu a porovná jednotlivé úpravy textu *Fidlovačky*, vzniklé během sta let divadelní praxe. Samostatně bude komentován český film z roku 1930. Poprvé bude podrobněji představen pražský estetik, divadelní kritik a univerzitní profesor Anton Müller (1792–1843), nejvýznamnější referent pražského listu *Bohemia*, jehož negativní kritice *Fidlovačky* připsala historie rozhodující podíl na jejím premiérovém neúspěchu. Samostatná kapitola nabídne přehled nastudování *Fidlovačky* od premiéry do současnosti na pražských i mimopražských scénách. Vybrané inscenace budou ilustrovány obrazovými a textovými dokumenty z fondů archivu Národního divadla v Praze, Divadelního oddělení Národního muzea, fotografického archivu Divadelního ústavu a z dalších zdrojů. Text doplní jmenný rejstřík.

Časopisy

Czech Theatre, č. 30

Časopis *Czech Theatre* vychází jedenkrát ročně v angličtině. Přináší informace o stavu českého divadla, událostech uplynulé sezóny, uměleckých trendech i výrazných osobnostech současného českého divadla. Obsahuje také kaleidoskop nejúspěšnějších inscenací, anotace nových českých her, divadelní ceny a statistické údaje.

Divadelní revue

Teatrologický časopis *Divadelní revue* přinese ve třech číslech 25. ročníku tematické bloky: Divadlo a moc (dostane se na různorodé projevy a vztahy moci a divadelních fenoménů); blok staršího divadla ve druhém čísle přinese např. studie o barokním dramatu a příspěvky k osobnostem divadla 19. století; třetí číslo se bude věnovat výzkumu českého divadla 20. století.

Výhled na rok 2015

Jan Roubal – Jan Hyvnar (eds.). Antologie současné polské teatrologie (Praha: Institut umění – Divadelní ústav, 2015).

Antologie přibližuje polskou reflexi divadla především v posledním dvou desetiletích, která i v mezinárodním srovnání je charakteristická svou nespornou specifičností, odbornou kompetencí a aktuálností. Je odrazem jak vitality a originality tamějšího divadla, tak i široké odborné základny polské teatrologie a její otevřenosti podnětům a inspiracím současné teorie, metodologie a prosazující se interdisciplinárnosti. Výběr více než dvaceti textů osmnácti autorů se snaží přiblížit symptomatické teoretické přístupy k divadlu jako svébytnému umění, ale i k jeho širším sociokulturním a kulturněantropologickým kontextům. Vedle metodologických úvah o současných otázkách divadelní teorie, historiografie, kritiky, dramaturgie a přístupů k herectví tak antologie nabízí výběr prací inspirovaných fenomenologií, sémiotikou, kognitivismem, genderovými studiemi, divadelní antropologií a performatikou. V mnohém ohledu tak může být užitečným a provokujícím, ale i komplementárním příspěvkem k obdobnému hledání nových cest naší současné domácí teatrologie.